

НАША БОБРИЦЯ

№ 6 (13)
Серпень 2016 року
www.rivervalley.org.ua

Спецвипуск «Об'єднання громад»

ВІЗИТІВКА НАШОГО СЕЛА

ДЕНЬ У МУЗЕЇ

Микола Ковальчук про історію музею та краю

Історія Бобриці тісно пов'язана з селами-сусідами: Княжичами, Забір'ям, Жорнівкою, Музичами. Пам'ять про спільне минуле зберігається в музеях — пам'ятки старовини нагадують про близькість сіл та пов'язаність їх історичного шляху — у світлинах, документах, листах і навіть вбранні

Коли заходиш до Бобрицького музею, перше, що вражає — його неймовірна насиченість. Експонатів величезна кількість, але при цьому кожна річ знаходиться на своєму місці, кожній приділена увага й турбота. Національне вбрання, стародавня кераміка, ткацький верстат, бджолині вулики, вишиті рушники та квітчасті хустки — це лише маленька частинка всіх артефактів, що знаходяться тут. А ще — безліч світлин. Зі стін дивляться портрети людей, які колись дуже давно жили в цьому селі. Їх очі, немов живі, спостерігають, як змінилася Бобриця з тих часів...

Тут присутня особлива енергетика: все, навіть повітря, дихає історією, а також ентузіазмом, працею і надзвичайною любов'ю до своєї справи людини, котра створила цей музей.

Микола Андрійович Ковальчук, директор Бобрицького музею, розповідає про те, з чого все починалося:

— Ще коли писав свою першу книгу про Бобрицю (М.А. — автор книжок «Безсмертна частка України», «Роде мій красний», — прим.авт.), прийшла думка, що добре було б ті події, що від-

бувалися в нашому селі, увічнити не лише на папері. Почав потроху збирати експонати... Тодішній голова села Владислав Данченко запропонував: «Дядя Коля, а чому б нам не організувати музей села?» Я кажу: «Владік! Від вас — тільки приміщення й невеличка матеріальна допомога в оформленні, а все інше вже є: скрині штук десять, ящики й мішки повні — там і одяга, і кераміка, і гончарство, й предмети побутового вжитку...»

— Але тоді ж ще музею не було?

М.А. Не було. Але десь приблизно у 2008 році ми організували перші виставки — поставили палатки, столи, я розклав все, що було — вишиті сорочки, праски, качалки й тому подібне... Зацікавленість була дуже велика! Я зрозумів, що треба щось робити. Я запропонував зробити експозиції у школі, і на День села ми весь шкільний коридор заставили столами з експонатами.

— А де ви все це збирали? Звідки з'явився перший експонат?

Микола Андрійович показує на маленьку книжечку, що притулилася під гуцульським вбранням — «Білий мо-

рок», «Золоті ворота» Івана Головченка і Олексі Мусієнка.

М.А. Бачите цю книжечку? Оце був перший експонат... Ще дуже-дуже давно я якось лазив у матері на горищі й побачив цю книжечку. Там на одній сторінці пишеться про **Бобрицю, Музичі, Княжичі, Забір'я** у роки німецької окупації. Про те, як цими селами їздили диверсійні групи з ціллю виявити готових воювати з німцями: приїжджали в село, штовхали промову, як водиться, а потім: «Хто готовий

бути партизаном, воювати з фашистами — виходьте!» Люди виходили. Їх садили в машини, вивозили і тут же розстрілювали... Оця малесенька історія настільки мене вразила! Саме вона дала поштовх тому, що музей має бути, бо таке забувати не можна. Потім пішов прапорщиком до армії, і весь час ця думка в мене крутилася: звідкіля вона взялася, моя Бобриця? Що це таке? Хто тут перший жив? Багато запитань...

>> СТОР. 2

Козацький слід у минулому селі: відомі факти історії

Напевно, найцікавішою для сьогодення, в якому українці, втягнуті у воєнний конфлікт, переосмислюють заново свою історію і намагаються наповнити реальним змістом свою державність, є історія України часів козаччини: XVII — XVIII сторіччя

Землі сучасної Київщини у ті часи були пограничними в декількох сенсах: спочатку як межа християнського та мусульманського світів. Вже за Білою Церквою простягалася так зване Дике поле — ненаселені степи, що були ареною набігів кочівників. А дещо пізніше — між двома імперіями.

Утворення села Музичі на цьому відрізку часу зби-

гається з періодом, що мав назву «Руїна». Руїна — період другої половини XVII століття, що відзначився розпадом української державності, загальним занепадом та кровопролитними війнами на території України. Частіше за все під Руїною розуміють період від смерті гетьмана Богдана Хмельницького (1657) до початку гетьманства Івана Мазепи (1687).

У народі збереглися перекази, що в Тарасовому

яру і в лісі «Кунянка» знаходився табір козацьких військ, які воювали під проводом Богдана Хмельницького. А біля кожного села, починаючи від Неграшів і закінчуючи Забір'ям, ще можна відшукати сліди козацьких могил і курганів.

Діяльність гетьманів, поділ України на Лівобережну, що разом з Києвом відійшла до Московської імперії, та Правобережну, що стала східною частиною Речі Посполитої, безкінечні напади турків і татар призвели до того, що люди тікали зі своїх поселень. Після мирного договору 1686 року по території сучасних Музичанської, Княжичської, Бобрицької та Забірської сілград проходили кордони, що на століття

ділили Правобережну та Лівобережну Україну між двома імперіями: Польсько-Литовською та Російською. Подекуди ті кордони проходили по річці Ірпінь.

Козацькі вольності Музичів

З козацькими вольностями село Музичі проіснувало 157 років — з 1630 до 1787. В 30-х роках XVII сторіччя село було приписане до Фастівського прикордонного козацького полку. Табір козаків Семена Палія знаходився в Тарасовому яру, що недалеко від Музичів. Із с. Музичі в полку відбували військову службу 44 молоді сільські парубки.

>> СТОР. 3

ТЕМА НОМЕРА

ДЕНЬ У МУЗЕЇ

Микола Ковальчук про історію музею та краю

<< СТОР. 1

Якось ми із сім'єю поїхали на відпочинок у Коблево. Там, до речі, почав писати книжку про Бобрлицю «Роде мій красний». А тут дзвонить Владислав Данченко і каже: «Дядя Коля, танцюй! Ми почали будувати музей!». Чесно скажу, як це почув, то сльози на очі навернулися: це ж моя мрія! Це дійсно була визначна подія у моєму житті.

Тоді я зрозумів, що музею бути, і треба збирати інформацію та артефакти. З вечора планував, куди йти. Рано-рано встаю, ще всі сплять. Виходжу на веранду і починаю писати до шостої ранку. Дружина Оля питає: «Коли встав?» «О четвертій» «Ти ж сюди відпочивати приїхав!» А я їй: «Ні, це моя справа... А потім їду до найближчого села — Рибаківки чи того ж Коблево — і просто ходжу вулицями, спілкуюся з людьми: «Звідкіля ваше село пішло? Хто тут жив?» Дуже багато цікавого дізнавався... Наприклад, бабуся з Рибаківки розповіла, що раніше їх село звалось «Гіблоє место», тому що колись царські правителі зсилали сюди на каторгу людей. «А у вас нічого цікавого нема?» — питаю. «А що вам треба?»

Коли село не своє, а далеке, то розговорити людину, викликати довіру нелегко: «Хто ви такий? А навіщо вам?» Отак починаєш потроху розмовляти, розказувати про майбутній музей. Це ж треба до душі достукатися... Згодом бачиш — людина потроху розкривається. Починає розказувати, показувати. Десь сама запропонує взяти для музею цікаву річ, десь свою копійку заплатиш...

— **Тобто всі ці речі не тільки з Бобрлиці?**

М.А. Ні, не тільки. Є й з Прикарпаття й Закарпаття, з ближніх до Бобрлиці сіл — **Жорнівки, Музичів, Забір'я, Княжичів**. Отак встаєш раненько, години о п'ятій ранку, щоб не у спеку йти, та йдеш до найближчого села... Всі експонати, що тут є, можна сказати, виходжені моїми ногами.

Побачиш стареньку бабуню біля паркану, підходиш: «Бабусю, а звідкіля ваша Жорнівка пішла?» «А тобі навіщо це треба?» «Треба, бабуню, дуже треба...» Починаю розказувати. «О, це файна справа. Ну, пішли у хату!» Показує фотографії. Потім: «А рушники тобі треба?» «Треба» «А вишиванки треба?»

Мені це все стало дуже потрібно. Бувало, як нагрукуюся, ледве додому донесу: доріг же не було, йшов до Ірпіння, а потім — вброд через річку... До Забір'я легше... Дуже багато цікавого узнавав: у Забір'ї побачив хату — кого б ви думали? — **Шолом Алейхем**! Це для мене було відкриття! Чи Атаманова Кру-

та Гора, що за Забір'ям — там нерестрові козаки ховали свої кладки...

— **Тобто вся інформація, що подана у ваших книжках — не огляд інших книжок? Це все свідчення очевидців?**

М.А. Так, це все — живі історії людей, розказані ними ж. Людські спогади, людська мова — все це збирав по крихтам. Потім став об'їжджати квартири тих людей, якимось чином були причетні до цікавих подій, чи їх дітей, які пам'ятають, що батьки розказували. Ці зустрічі дали такий поштовх, що я вже не думав, що робить для музею. Воно вже все само йшло.

— **Як ви вирішували, до кого йти? Звідки брали їх адреси?**

М.А. Ну ось, наприклад, Павло Григорович Жура — ось висить його портрет — це наш перший голова сільської ради. Він був Бобрлицьким головою і до війни, і протягом війни, і після. У нього залишилися діти — доньки Марія та Христя. Христя з числа остарбайтерів була вивезена і попала аж в Канаду. А син Василь — полковник. Ось вам і сюжет — історія.

Рід Потапенків також дуже багатий. Чудовий рід! Ось висять їх фото. Лідія Григорівна Лобунець — дружина судді всесоюзної категорії з футболу-волейболу Віктора Лобунця — по дідові — Потапенко. Ми з нею товаришуємо і по сей день.

— **Миколо Андрійовичу, те, що ви робили — це величезна праця. Хтось допомагав вам у цьому?**

М.А. Перші три чи чотири роки становлення музею все робив сам, а потім при оформленні мені допомагали Тетяна Олександрівна Любенко, Галина і Василь Потапенки, а також моя дружина. А потім і люди, які побачили, що музей вже є, вже відбувся, почали теж допомагати артефактами: зносили різні цікаві речі, наприклад, решето з козячої шкіри чи бутиль з імперським орлом...

Ну і, звичайно, сам продовжував шукати. Ось вулики дерев'яні — знайшов зовсім випадково, ступу дерев'яну теж. А ось чемодан знайшов у старій хатині Потапенків. Чемодан цей — Мусія Овсійовича Потапенка, який служив в особистій охороні Імператора Олександра III. Є така цікава історія: колись самодержавець приїхав до Києва з інспекцією. Проїхав з кортежем з вокзалу по Бібиковському бульвару — тому, що зараз звється бульвар Тараса Шевченка — та зовсім випадково побачив чоловіка з двома відзнаками на грудях — це був Мусій Овсійович. Цар, забачивши людину з цими відзнаками,

встав по ходу карети струнко та віддав ратоборцю честь...

Ці роди українських козаків — Потапенків, Ігнатенків, Яковенків — були першими поселенцями — засновниками села Бобрлиця, що з 1648 року стояли на Польсько-Ірпінському кордоні. Їхні хати були розташовані на колишній вулиці Леніна, яку ми зараз перейменували на Козацьку — саме на честь перших поселенців Бобрлиці. Потім до них приєдналися Незенки, Королі, Данченки, Ярошенки... Дуже не хочеться, щоб бобрлицяни про це забували, бо це ж їх корені. Свою історію людина повинна знати, хоча б із поваги до своїх предків.

Бувало, заходячи до старих людей-односельців, випадково знаходив унікальні книги й фотографії, старовинні підручники, на які самі їх теперішні власники ніколи не звертали уваги, не цікавилися їх історією. Люди не пам'ятають своїх дідів і прадідів, це дуже прикро.

— **Ну, а все ж таки, люди приходять до музею? Яка спостерігається тенденція — чи збільшується кількість відвідувачів?**

М.А. 9 жовтня 2010 року був проведений Фестиваль української пісні з нагоди відкриття музею та свята Рожаниці-Матері. Людей була величезна кількість! Просили: «Скоріше відкривайте музей!». Коли відкрив, мене ледве з ніг не збили, такий був потік. Дуже велика зацікавленість була. Більше за все — бобрлицяни, але й приїжджих теж багато було. Та й зараз, як День села, то чоловік двісті-триста, а то й чотириста до музею приходять.

— **Тобто зацікавленість музеєм не збавляється?**

М.А. Не збавляється. У нас є такі бобрлицькі фанати — вони приходять сюди знову й знову — подивитися, поговорити. Їм просто приємно знаходитися тут, у музеї, в цій атмосфері.

— **Це молоді люди чи старі?**

М.А. Це старі люди — от, наприклад, Петро Ігнатенко, Яків Тихонович Ковальчук, зовсім старенька людина. І саме дороге для мене, що хапає аж

за серце — коли, буває, людина, зайшовши на поріг музею, перехреститься, а тоді вже проходить далі. Я питаю: «Чого ти хрестився? Церква — там, а тут — музей...» «Для мене тут також церква», — відповідає. Розумієте? Бо тут пам'ять живе...

От за останній час бобрлицьких відвідувачів-старожилів поменшало — старі люди вимирають... Людей 25-го — 26-го років вже майже немає — баба Ярина живе на вулиці Козацькій. Ковальчук Галина Костянтинівна, Потапенко Ярина Яківна... Ну, а з «молодої порослі» — 1938 року: Ярошенко Софія Павлівна, Ігнатенко Петро Іванович, Ковальчук Катерина Петрівна, Ковальчук Варвара Іванівна — цих людей я бачу у музеї.

Останнім часом до музею приходять багато новопоселенців, а також гостей з інших сіл та міст, мене це дуже радує. Вони більш інтелектуальні люди, більше розуміють і більше хочуть знати. Нещодавно познайомився з молодим хлопцем — новопоселенцем, звати його Андрій. Він приніс мені штук з десять артефактів: кремнієвий ніж, динарій римського імператора Марка Аврелія 175 року нашої ери, медальйон із зображенням Імператора Олександра II. Дуже приємно, що є такі небайдужі люди.

А зовсім нещодавно мені принесли фотокопію унікального документа: церковно-приходська книга Забірської Свято-Миколаївської церкви (в Бобрлиці тоді церкви не було) — тих, хто хрестився, вінчався й тому подібне... Це 1802 рік, 1814 та 1865 роки. Я знав, що колись ця книга там була, і давно шукав її, у всіх розпитував, але ніхто не знав. І ось одна людина, викладач Політехнічного Інституту Лисенко Олег Миколайович приніс її прямо до мене. І — увявіть собі — в цій книзі я знайшов своїх предків! Було вінчання, і в книгу записали тих, хто вінчався, а також сватів. Отак поповнюється музей.

Музейна справа надзвичайно цікава. Якщо бачили цю підхватив, то вже зупинитися неможливо, це стає справою життя. Можна скласти родові дерева кожного роду — старопоселенців Бобрлиці.

— **Які ваші сподівання щодо музею? В чому ви бачите його призначення?**

М.А. Музей не дає забути свою історію. Він виховує і навчає молодь, дітей. Він розказує їм, що вони живуть на землі Іллі Муромця, на землі Богдана Хмельницького.

— **Який експонат для вас найбільш цінний?**

М.А. Кожен з них має свою цінність, бо ілюструє якусь подію або звичай, або вміння людини... Для мене найцікавіші — це найбільш старовинні експонати, що свідчать про життя наших предків ще у давні віки. Ось, наприклад, глечик і тарілка Черняхівської культури, що були знайдені в Жорнівці на глибині 2,5 метрів — їм дві тисячі років.

— **Миколо Андрійовичу, що б ви хотіли сказати наприкінці інтерв'ю?**

М.А. Мій вік вже дає про себе знати. Але коли люди приходять до музею зі щирим бажанням чогось дізнатися, розпитати, в мене виростають крила. Нещодавно на велосипедах приїхали двадцять три студенти і з ними чотири викладачі. Ось це для мене — щастя... Це те, заради чого варто жити. Бобрлиця — неймовірно прекрасне село, і воно варте мати такий музей. Зараз виростає нове покоління, з новим баченням світу, з новими бажаннями. Це нові люди, а значить, і бути новій країні. Дуже на це сподіваюся. У цьому музеї живе краплинка української крові, українського патріотизму. Якщо він буде жити, то навіть коли мене не стане, я буду відчувати, що музей працює — заради людей, заради нашої України.

Адреса музею села Бобрлиці — вул. Шкільна, 6/6

Кількість експонатів — 1,5 тис., кількість світлин — 6,5 тис.

Часи роботи: субота, неділя з 9 до 14

Замовити екскурсію у вихідні та будні можна за тел.: +380 (99) 158-61-99, Микола Андрійович Ковальчук.

Козацький слід у минулому сіл: ВІДОМІ ФАКТИ ІСТОРІЇ

<< СТОР. 1

Служба у війську тривала до початку польових робіт. Полковника Фастівського полку Семена Палія добре знали жителі Музичів. Про хоробрість славного полковника довго ходили перекази та легенди. Ще й досі залишилася «Палієва могила», де він проводив раду з полком. До 1960-х років зберігалася криниця Палія. Вона була в кінці Тарасового яру. В XIX столітті в селі знаходилося рукописне Євангеліє, відібране Палієм у шведів і подароване ним Музичанській церкві.

Село кілька разів знаходилося в епіцентрі гайдамацького руху. Народ, у свідомості якого ще жили традиції козацької волі, не бажав підставляти шию під ярмо нової панщини.

Ці та інші сторінки історії села Музичі виклала у своїй однойменній книжці вчителька історії Музичанської середньої школи Римаренко Наталія Олександрівна, яка є корінною мешканкою села. Наталія Олександрівна пропрацювала в цій школі 43 роки і продовжує працювати й зараз. Її учнями були три покоління музичан: нещодавно її учнем став онук її учня. Саме завдяки цій людині мешканці мають можливість погортати сторінки своєї давнини, пов'язаної з розвитком села. Крім цікавих історичних фактів, сотень опрацьованих архівних документів, Наталія Олександрівна старанно переклала і легенди, які почула від старожилів. Це, зокрема, легенда «Скарби Скрипчиного ліска» від діда Івана, «Трагедія Талюрського озера» та «Федорина долина». У своїй післямові до книги Наталія Олександрівна також дякує своїм землякам Кононенку Пимону Ониськовичу та Оголенку Григорію Антоновичу за їх історичні розповіді про Музичі.

У давнину дві третини Київського округу належали монастирям. За селом чи окремим угіддям наглядав чернець, якого називали городничим. Там, подалі від міста, а отже, і контролю властей, гайдамаки знаходили тимчасовий і безпечний притулок. Ченці вбачали в гайдамаках борців за православну віру. В.Б. Антонович писав, що ченці всіх київських монастирів підтримували гайдамаків.

Село Забір'я, що з причин належності до монастиря ні-

коли не було закріпачене, теж знаходилося в епіцентрі цієї боротьби. В селі був лазарет, яким опікувалися ченці. На цих місцях за ініціативи Анатолія Коструби, голови Забірської сільської ради, та за допомогою меценатів встановлено історичний пам'ятний знак.

Зміни завдяки децентралізації

В одній з кімнат приміщення Будинку культури с. Музичі раніше знаходився етнографічний музей, де можна було розглянути різні старожитності та познайомитися з інформацією про історію села та своїх відомих земляків. Але впродовж значного часу БК не опалювався, тож музей було вирішено закрити, а експонати тимчасово передати на зберігання до музичанської школи. Будинок культури руйнувався, час затягувався.

Та ось розпочалася реформа децентралізації, стали наповнюватися коштом обласний і районний бюджети. Музичанській сільській раді вперше за багато років наприкінці 2015-го було виділено кошти в розмірі близько 1 млн грн на капітальний ремонт приміщення. Це дозволило розпочати роботи з укріплення фундаменту будинку. В 2016 році активний ремонт

продовжується. З районного бюджету Київ-Святошинського району виділено ще 1.2 млн грн. Замінено вікна і двері на сучасні енергозберігаючі склопластики. Проводяться внутрішні роботи.

За умови продовження фінансування зовсім скоро ми зможемо відкрити двері декількох спеціалізованих приміщень Будинку культури: спортивного залу для ігрових видів спорту, тренажерного залу та залу, обладнаного як для занять танцями, так і для проведення тренувань з різних видів єдиноборств, фітнесу та йоги...

Але не тільки. З'являється нагода відновити етнографічний музей села, а можливо, і поповнити його новими експонатами, які ще могли зберегтися.

Спільне історичне минуле дає можливість сьогодні розвинути екологічний туризм на території Бобрицької, Княжицької, Музичанської та Забірської сільрад і зміцнити їх економіку. Проект «Долина двох рік», що зараз розпочинається, дає надію на спільне екологічне, дружнє до довкілля, використання потенціалу території та заможне майбутнє, яке ґрунтується на самостійному створенні додаткових робочих місць, не виїжджаючи з села.

Водні процедури на центральній площі в с. Бобриця

Нові інфраструктурні рішення в с. Бобриця реалізуються лише відповідно до сучасних вимог. Так, зелені зони на новій площі, щоб лишатися привабливими протягом року, мають бути обладнані автоматичним поливом

У кошторис будівництва врахована безпосередньо система поливу. Однак при реалізації з'ясувалося, що потужності наявного джерела води недостатньо для підключення системи. Коштів у місцевому бюджеті вже не вистачало на обладнання додаткової скважини, тому Бобрицький благодійний фонд «Розвиток і благоустрій» ініціював збір коштів у громаді.

Відгукнулися 26 осіб. І за два тижні вдалося зібрати необхідні 45 тис. грн (вартість буріння, необхідного обладнання та монтажу). Найбільший внесок становив 15 тис. грн, найменший — 50 грн.

Скважина влаштована на території церкви, щоб надалі її використовувати для реалізації

проекту автоматичного поливу зеленої зони навколо храму громади. Це зразковий приклад, коли спільними зусиллями та невеликими внесками робиться велика справа! Лише уявіть, які проекти по силі громаді, якщо участь будуть брати не 26 людей, а половина жителів населеного пункту? Не будьте байдужими, долучайтеся до змін!

До речі, рослини, висаджені на площі — це кульовидні туя «Глобозум» та клен гостролистий «Глобозум», закуплені у місцевого виробника «Розсадник декоративних рослин PROXIMA» із с. Жорнівка. Закінчення робіт на площі очікується в серпні.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Децентралізація: як змінюються думки людей

На сайті www.decentralization.gov.ua можна знайти велику кількість літератури, яка простою та доступною мовою розкаже про те, що таке децентралізація і які переваги вона має для кожного жителя села.

Наразі презентуємо збірник «Децентралізація: як змінюються думки людей» — результати дослідження, що

проводилося Швейцарсько-українським проектом «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO з 2014 по 2016 роки.

За результатами аналізу громадської думки, за останні два роки різко зменшилася кількість несприйняття та критичного ставлення до процесу децентралізації. Негативно налаштовані громадяни перестали вбачати у

цьому процесі загрозу державній цілісності, а кількість прихильників процесу значно зросла.

Прихильники децентралізації вказують на можливість вирішення проблем загальнодержавного характеру та появу інструментів пришвидшення розвитку країни тощо.

Наразі більшість громадян уже усвідомлює по-

зитивне значення реформи для місцевого розвитку та участі громад у вирішенні місцевих проблем: наданні фінансів, ширших повноважень місцевій владі, відповідальності громад і місцевої влади.

«Не треба казати Західна Україна, треба — захід України, схід України. Зшивати Україну треба!» — цитата учасника з м. Краматорськ.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ: ЯК ЗМІНЮЮТЬСЯ ДУМКИ ЛЮДЕЙ?

НОВИНИ

РЕКОНСТРУКЦІЯ ВУЛИЧНОГО
ОСВІТЛЕННЯ В БОБРИЦІ

Безпека та енергозбереження — важливі напрями реалізації Стратегії розвитку с. Бобриця до 2019 року. В минулому році коштом Бобрицького сільського благодійного фонду «Розвиток і благоустрій» було розроблено два проекти на реконструкцію вуличного освітлення в межах населеного пункту. Межі проектів — це вул. Молодіжна, Шкільна, Лісна, Садова, Набережна, Шевченка, Козацька, Білогородська та Нова.

Вже у жовтні 2015 року проекти були подані виконкомом сільської ради на співфінансування до Києво-Святошинської районної ради, схвалені відповідними фахівцями районної державної адміністрації та затверджені для реалізації у 2016 році. Загальна сума кошторису двох проектів становить 1 217 166 грн. Схема фінансування передбачає співфінансування 90/10 (90% — районний бюджет, 10% — сільський бюджет).

З бюджету району виділені кошти у вигляді субвенції у розмірі 1 000 095 грн. Роботи вже розпочато: додано 15 нових стовпів по вулицях Козацька, Садова та Молодіжна, встановлено 7 нових лічильників та 230 ліхтарів. Проводиться заміна елементів освітлення зі звичайних ДРЛ 250 Вт на енергозберігаючі потужністю 70 Вт. Роботи планується завершити у вересні.

Економічний ефект для бюджету с. Бобриця полягає в тому, що наразі на вуличне освітлення витрачається більше 12 тис. грн/міс. А після реконструкції буде витрачатися приблизно удвічі менше.

ше. Таким чином, річна економія становитиме понад 70 тис. грн, і для бюджету села проект окупиться за 2 роки.

Щодо безпеки, то після введення в експлуатацію, освітленими будуть 13,5 км доріг у центральній частині, без освітлення ж залишається ще близько 30 км доріг у межах села. Так спільні зусилля громади с. Бобриця, представників місцевої влади та Києво-Святошинського району дають економічний та соціальний ефект.

БІБЛІОТЕКА

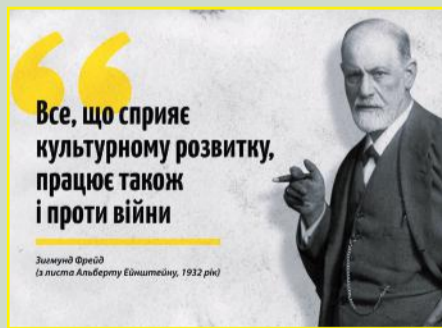
КНИЖКОВЕ ОНОВЛЕННЯ

130 книжкових новинок отримали дві сільські бібліотеки — Княжицька (100 книжок) та Бобрицька (30 книжок).

Це сучасні книжки українських видавництв для дорослих та дітей. Серед новинок — «Колгосп тварин» Дж. Орвелла, «Україна в вогні» Я.Файзуліна, твори сучасних українських письменників — С. Жадана, М. Дочинця, Ю. Винничука, В. Шкляра, В. Лиса, військові щоденники учасників АТО.

Книги були подаровані фондом «Розвиток та благоустрій» с. Бобриця, який з 2014 року активно займається оновленнями фондів. На думку Тамари Сухенко, члена правління фонду, бібліотеки мають перетворитися зі складів макулатури на сучасні інформаційні центри, а для цього потрібне їх суттєве оновлення.

За західними стандартами, книга застаріває за 10 років — фізично або морально, і книжки старіше цього віку не

зберігають у бібліотеках громад, а тільки в спеціалізованих бібліотечних закладах.

У сільських бібліотеках України, на жаль, подекуди зберігається література і 1960-х років, відсоток сучасної (2006 — 2016 років) становить до 15%. Бібліотечна реформа вимагає також активної позиції громад та бібліотекарів, щоб оновити фонди, проводити культурні заходи, а також використовувати Інтернет як канал комунікації з читачами.

Адреса редакції:
вул. Шкільна, 17, с. Бобриця, Києво-Святошинський р-н, Київська обл., 08142; тел.: +38 (04598) 5-83-60
e-mail: bobritsya@gmail.com
web: www.rivervalley.org.ua

ІСТОРІЯ

КНЯЖИЧІ
ТА ЖОРНІВКА:
СПІЛЬНА ІСТОРІЯ

Села Княжичі та Жорнівка, що входять до Княжицької сільської ради, мають багату історичну спадщину, схожу із сусідніми селами. Розвиток цих сіл тісно переплітається з тисячолітньою історією розвитку Київської Русі та її столиці — древнього міста Києва.

Перші відомості про заснування села Княжичі з'явилися у рукописах монахів і датуються 991 роком. У ті давні часи на цьому місці, за 8 км від древнього Білгорода, було збудовано фортецю. У цій фортеці за дорученням Великого князя Київської Русі розташувалися на постійне мешкання князівські люди, через що й було надано назву фортеці — Княжичі.

А навкруги розкинулися густі ліси. Люди, які проживали у цій лісистій місцевості, займалися, в основному, бортництвом, а тому звалилися бортничами. На жаль, у селі не збереглося жодних історичних пам'яток про той прадавній час. А у 1240 році село було повністю знищено монголо-татарським ордою.

Володимир Малик, відомий український письменник, у своєму історичному романі «Горить свіча» описує трагічні події, які на цілі століття перервали політичний та культурний розвиток України, — Батий погром Києва та розорення інших земель. В романі так згадуються ці події: «полонеників з того краю вели, та хтозна, з яких сіл, бо їх же там багато — і Некраші, і Мутижир, і Ясногород, і Музичі, і Княжичі, і Жорнівка, і Калиновий Кут, і Личанка, і Звенигород».

У XIV столітті Княжичі відродилися знову. У 1489 році про село ще раз згадують історичні документи, коли польський король Казимир передав Княжичі у володіння у Київське воєводство. У 1709 році згідно з Універсалом гетьмана Івана Скоропадського його власником став Михайлівський Золотоверхий монастир міста Києва. На початку XVII століття на околиці села розташувався монастирський скит із кам'яною церквою, яка була зруйнована кримськими татарами, але церковний фундамент зберігся до нашого часу.

З початком Лютевої революції та зі встановленням Центральної Ради в селі було створено загін «вільних козаків», згодом його роззброїли і демобілізували. У 1918 — 1919 роках через село проходили великі і малі загони отаманів Петлюри та Гайового.

***

Історія сучасної Жорнівки розпочалася на зламі XVII-XVIII століття, коли тут нарешті на століття встановився державний кордон між Польсько-Литовською і Російською державами після мирного договору 1686 року.

За народними переказами, Жорнівка виникла біля млина, збудованого монахом у сосновому лісі на річечці, що й нині маленьким струмочком протікає через село

і впадає у річку Ірпінь. Через річку Ірпінь існувала переправа до закордонного «польського» села Княжичі, яку охороняла варта.

У 1786 році указом російської імператриці Катерини II проводилася секуляризація церковних і монастирських маєтків у Гетьманській Україні. Пізніше всі вони були передані у державну власність. Село Жорнівка із власності Михайлівського Золотоверхого монастиря потрапило у казенне володіння — стало казенним (село без церкви). За ревізією 1850 року село Жорнівка входило до Білогородської казенної волості Київського повіту. У 60-ті роки XIX століття у часи реформ імператора Олександра II казенні місцеві селяни отримали однакові права з усім іншим селянством імперії. Після поділу землі села Жорнівка між селянськими родинами з правом наступного викупу, перетворилися у дрібних власників землі.

***

І хоча історичних пам'яток, що могли бути свідками буремних історичних подій, на території сучасних Княжичів та Жорнівки не збереглося, проте природні куточки тут неабиякої краси і значення.

В першу чергу — це пам'ятка садово-паркового мистецтва «Жорнівський», що налічує близько 160 різних порід дерев. Над його проектом працював кандидат біологічних наук, науковий співробітник Боярської лісової дослідної станції (ЛДС) Гегельський Іван Никифорович. Будівництвом парку займався лісничий Жорнівського лісництва Боярської ЛДС Галицький Володимир Станіславович. Тут ви знайдете унікальні дірева та кущі, значна частина яких є екзотичними, рукотворні каскади з каміння тощо.

На суміжній території розташувався Жорнівський орнітологічний заказник державного значення загальною площею 90 га. Він був заснований у 1974 році і перебуває у підпорядкуванні ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція». Статус заказника наданий для охорони лісового масиву з гніздуванням унікальної колонії сірих чапель.

Підтримка проекту «Підтримка реформи місцевого самоврядування в Україні» Бобрицького сільського благодійного фонду «Розвиток і благоустрій» здійснюється у

межах програми, що реалізується Інститутом громадянського суспільства в партнерстві з Фондом Східна Європа і фінансується Європейським Союзом.

Думки та погляди в цій публікації відображають позиції виключно її авторів і можуть не співпадати з позицією Європейського Союзу, Інституту громадянського суспільства та/або Фонду Східна Європа.